

สภาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง
และทรุกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาน่าน เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง
และทรุกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาน่าน เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

CONDITIONS FOR THE OPERATION OF THE VOCATIONAL LEARNING COMMUNITY OF
SCHOOLS IN THE HIGHLANDS AND BACKCOUNTRY UNDER THE NAN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE DISTRICT 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง

และทศวรรษดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาน่าน เขต 1

ของ กฤษณา แซ่เล้า

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชระ จตุพร)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** กฤษณา แซ่เล่า, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
- อาจารย์ที่** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ
- ปรึกษา:**
- คำสำคัญ:** ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, โรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 147 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีคิดของลิเคอร์ท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในภาพรวม 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

Title: CONDITIONS FOR THE OPERATION OF THE VOCATIONAL LEARNING COMMUNITY OF SCHOOLS IN THE HIGHLANDS AND BACKCOUNTRY UNDER THE NAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE DISTRICT 1

Author: Kritsana Saelao, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Santi Buranachart

Keywords: Vocational Learning Community, High and Backcountry Schools

ABSTRACT

The purpose of this research were: (1) to study conditions for the operation of the professional learning community of the hill tribe and backcountry schools under the Nan Primary Educational Service Area Office 1. (2.) to compare Conditions for the operation of the professional learning community of the hill tribe and backcountry schools under the Nan Primary Educational Service Area Office 1. Classified by job positions according to educational and work experience. The sample group used in this research, the administrators and teachers in the hill tribe and backcountry the Nan Primary Educational Service Area Office 1, The sample size was determined by using Craig C. and Morgan tables of 147 people. The instrument used in the research was a 5-level estimator questionnaire based on the Lickert approach. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation. T test and the one-way analysis of variance when differences were found using the double difference test according to the Scheffer method.

The results of the research were as follows: 1) Conditions for the operation of the professional learning community of the hill tribe and backcountry schools under the Nan Primary Educational Service Area Office 1 overall and each aspect is at the highest level. The highest average level is structural support for communities oppose, the existence of supporting conditions, the exchange of learning between people support and leadership shared vision and values. Support and leadership are the lowest, respectively. 2) Comparison results Conditions for the operation of the vocational learning community of schools in the highlands and backcountry under the Nan Elementary Education Service Area Office 1, classified by job position, found that overall, there was no difference. Classified by work experience found that there was no difference. Classified by educational background It was found that the difference was statistically significant at .05.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดีได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป และขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายชาติชาย ทนะขว้าง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และนางสาวสายรุ้ง เสมอ ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านน้ำตวง ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะครูและบุคลากรทุกท่านของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ที่กรุณาในความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563 ทุกท่าน ตลอดจน ครอบครัว เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนช่วยเหลือห่วงใย และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

กฤษณา แซ่เล่า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับการจากการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	10
สภาพการดำเนินการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์	26
สถานศึกษาในพื้นที่สูงและทุรกันดาร์	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
กรอบแนวคิดการวิจัย	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	41
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน บนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดารสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 1.43	
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดารสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1.....	51
บทที่ 5 บทสรุป	55
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผลการวิจัย.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	69
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	70
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	71
ประวัติผู้วิจัย	76

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	24
ตาราง 2 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่านเขต 1 (โดยภาพรวม).....	43
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน	44
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่านเขต 1 ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน.....	45
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้	46
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการมีเจือใจที่สนับสนุน.....	48
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล	49
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน.....	50

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน 51

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน52

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา54

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	34
-------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579) ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ ในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2556) ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา การศึกษาของไทยมีปัญหาวิกฤตที่สะสมมานาน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแตกต่างของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระหว่างสถานศึกษา ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ปัญหาของสถานศึกษาในชนบท ปัญหาการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง รวมถึง การกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาการบริหารและจัดการที่ขาดความรับผิดชอบต่อผู้เรียน มุ่งผลิตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ และผลิตคนไม่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, หน้า 1-6)

จากรายงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเรื่อง สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557-2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร พบว่าประเทศไทยใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาของภาครัฐขยายตัวสูงขึ้น ทั้งปริมาณและสัดส่วนของงบประมาณทั้งประเทศและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ขณะที่จำนวนนักเรียน นักศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาเริ่มลดลงในบางระดับ เนื่องจากประชากรวัยเรียนลดลง สัดส่วนนักเรียนรัฐมากกว่าเอกชนในระดับ 80:20 นักเรียนสายสามัญมากกว่านักเรียนอาชีวศึกษาในระดับ 60:40 การจัดการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีสัดส่วน 84:16 สัดส่วนของเด็กวัยเรียนที่ไม่ได้เรียนและหรือออกกลางคัน มีสัดส่วนสูงปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรและระดับการศึกษาของแรงงานไทยยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แม้จะมีแนวโน้มดีขึ้นบ้างแต่ก็เล็กน้อย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการประเมินผลภายในประเทศและการเปรียบเทียบระหว่างต่างประเทศ ยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การจัดการศึกษาระหว่างกรุงเทพฯ เมืองใหญ่และจังหวัดอื่น ยังคงแตกต่างกันสูง การแก้ปัญหาของรัฐบาลทำได้จำกัดมีลักษณะเป็นการแก้ปัญหาเป็นเรื่อง ๆ แก้ไขได้เฉพาะบางประเด็น บางจุด แต่ไม่ได้ปฎิรูปทั้งระบบอย่างเป็นองค์รวม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559ก)

ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้มีการพัฒนาแนววิถีการเรียนรู้และพัฒนาขององค์กรแบบโรงเรียนที่เรียกว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ อย่างหลากหลายรูปแบบ ในบริบทต่าง ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง การรวมตัวรวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันเป็นความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดูแลสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จะพบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้นเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือภายในกลุ่มโรงเรียนระดับพื้นที่ให้เกิดเป็นความร่วมมือกันเพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนตอบสนองความต้องการ ทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล, 2557, หน้า 394)การศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยได้นำเสนอคุณลักษณะที่จะทำให้เป็นชุมชนของการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ประการ ดังนี้ 1) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 2) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 3) วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 4) เจือจางให้ การสนับสนุน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน เป็นต้น ผู้อำนวยการโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ได้นำแนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ไปใช้ที่โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนาและให้สัมภาษณ์ไว้ในเว็บไซต์ของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา สรุปได้ว่า โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนาจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ Problem-Base Learning (PBL) ซึ่ง PBLเป็นรูปแบบของการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะใหม่อันจำเป็นในอนาคตและการจะพัฒนานวัตกรรมนี้ขึ้นมาได้ต้องเกิดจากการทำงานจริงแล้วมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหรือที่เรียกว่า Professional Learning Community

(PLC) การใช้วัตกรรมการ PBL นี้ จะพบว่า เวลาทำงาน ครูคนใดทำได้ อะไรใช้หรือไม่ใช้ กลุ่มครูจะมาขมวดด้วยกัน แลกเปลี่ยนกัน ซึ่งทุกคนต้องการความเข้าใจทั้งหมดด้วยกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครู ผู้บริหารจึงมีหน้าที่อำนวยความสะดวกการทำงานด้วยการบริหารชี้ทางให้ถูกต้อง โดยอาศัยทักษะการสร้าง ภาพในสมองชั้นสูง (วิเชียร ไชยบัง, 2560, หน้า 1)

ในความวิกฤตของปัญหาการศึกษาในระดับประเทศ ยังมีความวิกฤตมากยิ่งขึ้นกว่า ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร โรงเรียนบนพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่บนสันเขา เชิงเขา หรือที่ราบระหว่างหุบเขา ที่มีความยากลำบาก ในการเดินทาง หรือมีความยุ่งยากในการจัดการศึกษา และเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัด ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 ใน 20 จังหวัด หรือเป็นโรงเรียนในโครงการจัดการศึกษานานพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารของ สพฐ. พ.ศ. 2551-2554 ด้วยสภาพพื้นที่ ทางภูมิศาสตร์บริเวณภาคเหนือของประเทศไทยที่มี ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง เป็นพื้นที่ป่าไม้ ต้นน้ำ ลำธาร ประชากรที่อาศัยอยู่ใน พื้นที่บริเวณนี้ มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กะเหรี่ยง มูเซอ ม้ง เมี่ยน ลัวะ ถิ่น ไทลื้อ ไทยใหญ่ จีนฮ่อ มลาบรี เป็นต้น สอดคล้องกับรายงานของ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่ง การเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ที่ระบุว่า เด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในกลุ่มเปราะบางทาง เศรษฐกิจ ได้แก่ เด็กยากจนพิเศษ เด็กที่อยู่ในครอบครัวใช้แรงงาน หรือรับจ้าง ตลอดจน เด็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เด็กยากจน หรือเด็กที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 40,000 บาท/ปี มีจำนวน 4,585,207 คน เด็กเหล่านี้ ส่วนใหญ่แม้จะอยู่ในระบบการศึกษา แต่ก็ยังมีโอกาสสูงที่จะกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เนื่องจากความจำเป็นของ ครอบครัว

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ที่สลับซับซ้อน มีความยากลำบาก ในการบริหารจัดการให้เกิดบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและภายในกลุ่มโรงเรียนจะช่วยสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ กระตุ้นให้เกิดการวางแผนลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครู ทั้งโรงเรียนและสถานศึกษาก็จะมีเครือข่ายร่วมปฏิบัติภายในท้องถิ่น เกิดความเสมอภาค อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทุรกันดารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นาน 1 เพื่อการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและ

ทुरกันดารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชน โดยความร่วมมือของชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้สถานศึกษาสามารถพึ่งพาตนเองได้อันจะนำไปสู่การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ที่สามารถเผชิญปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ของโลก มีทักษะชีวิตในการประกอบสัมมาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และทुरกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทुरกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทुरกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทुरกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทुरกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และทुरกันดารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 โดยศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกรอบแนวคิดในการวิจัย สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 26-30) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาได้ 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน
2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้
3. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน
4. ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทuristicันดารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 220 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1, 2564, สื่อออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทuristicันดารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 รวมทั้งสิ้น จำนวน 147 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ได้แก่

- 1) ครูผู้สอน
- 2) ผู้บริหาร

3.1.2 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) ปริญญาโท

3.1.3 ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5–10 ปี
- 3) 10 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบพพื้นที่สูง และทรักันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1

3.2.1 ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน

3.2.2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้

3.2.3 ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน

3.2.4 ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน

3.2.5 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล

3.2.6 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 จำนวน 18 แห่ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง การรวมตัว รวบรวมใจ รวบรวมพลัง ร่วมมือกันเป็นความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบพพื้นที่สูงและทรักันดาร หมายถึง การรวมตัวของสมาชิกภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กัน มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และยังช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย คุณลักษณะ 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ การพัฒนาตนเองด้วย

การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อสร้างมุมมองความเป็นทีมที่มีเป้าหมายร่วมกัน คือ การทำโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกระจายอำนาจและให้การสนับสนุนการทำงานแก่บุคคล อำนวยให้เกิดบรรยากาศที่บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันผู้ร่วมงาน ทุกคนก็ต้องให้การสนับสนุนแก่ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์เหล่านี้เป็นการตอบแทนด้วย

2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง บุคลากรพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสนทนาในขอบข่ายเรื่องของผู้เรียน การสอนและการเรียนรู้ รวมถึงประเด็นที่น่าสนใจและสภาพปัญหา และสามารถนำเอาข้อมูลหรือแนวความคิดที่ได้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในการทำงานของตนเอง ซึ่งจะเป็นการสร้างสังคมที่มีสมาชิกผู้เชี่ยวชาญหลายระดับและหลายวิชา ช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเนื้อหาของกันและกัน อีกทั้งทำให้ทั้งผู้บริหารและครูรู้สึกผูกพันกันในลักษณะกลุ่มที่จะแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ซึ่งเรียกได้ว่า ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

3. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน หมายถึง การร่วมตระหนักถึงสิ่งสำคัญของบุคคลและองค์กร สมาชิกทุกคนไม่เพียงแต่ได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ แต่จะมีส่วนร่วมในการนำวิสัยทัศน์เหล่านั้นไปใช้เป็นหลักการตัดสินใจเกี่ยวกับการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน การเอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สะท้อนออกมาเป็นเทคนิคการสอนต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจะถูกคาดหวังไว้ว่าเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาการและครูจะร่วมกันจินตนาการถึงบรรยากาศการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้ การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันจะทำให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

4. ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเงื่อนไขสนับสนุนเชิงกายภาพ (Physical Condition) ได้แก่ เวลาที่ครูจะได้พบปะพูดคุยกัน ขนาดของโรงเรียนที่ไม่ใหญ่จนเกินไป ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ภาระงานสอน โครงสร้างการสื่อสารความเป็นอิสระในการบริหารโรงเรียน ความมั่นคงทางวิชาชีพ และสมรรถนะของบุคคล (People Capacities) ได้แก่ การยอมรับกับคำติ-ชม การมีใจมุ่งมั่นในการพัฒนาการทำงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ การเคารพและการเชื่อมั่นในผู้ร่วมงานท่านอื่นความสามารถด้านความรู้และทักษะที่จะเป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของครู

5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล หมายถึง การแบ่งปันประสบการณ์หรือบทเรียนที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนของครูแต่ละคนร่วมกับครูท่านอื่น กระบวนการ "เพื่อนช่วยเพื่อน" ซึ่งเป็นกระบวนการพื้นฐานของการพัฒนาบุคลากรและชุมชน อีกทั้งยังเป็นการยืนยันถึงความเคารพเชื่อใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกอีกด้วยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การจดบันทึก การพูดคุยกัน การสังเกตการณ์ เป็นต้น

6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ลดความเป็นวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชน มีการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบที่งานเป็นหลัก การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระสถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ

พื้นที่สูงและทุรกันดาร หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่การคมนาคมไปไม่ถึงหรือไปลำบาก ขาดแคลนสาธารณูปโภค สาธารณูปการ หรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ บริการของรัฐเข้าไปได้ยาก โรงเรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงที่เดินทางยากลำบาก ต้องเดินทางเข้าออกขึ้นลงข้ามภูเขาหรือผ่านภูเขา โรงเรียนที่มีเขตบริการของโรงเรียนติดต่อกับแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน โรงเรียนที่ได้รับการจัดตั้งตามโครงการพระราชดำริ โรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โรงเรียนในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนคุณภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาในสถานศึกษา และรักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พื้นที่สูงและทุรกันดารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 ใน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองน่าน อำเภอแม่จริม อำเภอบ้านหลวง อำเภอนาน้อย อำเภอเวียงสา อำเภอสันติสุข และอำเภอภูเพียง รวมทั้งสิ้น จำนวน 41 แห่ง

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ได้ข้อมูลสนเทศเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เขต 1
2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางไปใช้ในการพัฒนา
โรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูง และ
ทुरกันดารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานาน 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 1.1 ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 1.3 หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 1.4 คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 1.5 ระดับของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. สภาพการดำเนินการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทुरกันดาร
3. สถานศึกษาในพื้นที่สูงและทुरกันดาร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC นั้นเป็นการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกัน
ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
ดั่งนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไว้
ดังนี้

ความหมายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จูลี่ ศรีษะโคตร (2557, หน้า 27) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
หมายถึง การรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์
ในการพัฒนาวิชาชีพ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ ชูสังข์ทอง (2557, หน้า 95) กล่าวว่า ชุมชนแห่ง
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทาและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของ

ครู ผู้บริหารและนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารดูแลสนับสนุนการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพเพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2558, หน้า 35) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง วิธีการในการพัฒนาครูโดยการจัดบรรยากาศให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อันจะส่งผลให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และมีเครือข่ายในการทำงาน ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

เรวดี ชัยเชาวรัตน์ (2558, หน้า 16) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบสะท้อนผล การปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวม ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างเป็นองค์รวม

วิหูล ทาชา (2559, หน้า 90) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู อาจารย์ ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียนมหาวิทยาลัย วิทยาเขต บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า ค่านิยม เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน ดำเนินการแบบทีมเรียนรู้ โดยครู อาจารย์เป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน คอยอำนวยความสะดวกเพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559ก, หน้า 334) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมมือกัน ช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

Cibulka and Nakayama (2000, p. 3) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษาที่รวมตัวกันเพื่อทำงานอย่างประสานความร่วมมือกันในฐานะผู้ที่เรียนรู้ตลอดเวลา โดยมุ่งที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกคนในโรงเรียน

Bulkley and Hick (2005, p. 21) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเป็นลักษณะของปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องระหว่างครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเรียนการสอน รวมทั้งการเรียนรู้ของครูผู้สอนและนักเรียน

สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันเป็นความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดูแลสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง ผู้คุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

ความเป็นมาและความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ในศตวรรษที่ผ่านมาประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community) เป็นอย่างมาก และถือได้ว่าเป็น กลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาโรงเรียน (DuFour and Eaker, 1998) นักวิจัยหลายคนเกิดความสนใจในศักยภาพของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน มีความเป็นชุมชนมากกว่าความเป็นองค์กร ซึ่งความเป็นองค์กรกับชุมชนมีความแตกต่างกันที่ความเป็นชุมชนจะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยมแนวคิดและความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับความเป็นองค์กรที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับลดหลั่นกันลงมามีกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างแบบตั้งตัวที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลัก ในขณะที่ชุมชนจะใช้อิทธิพลที่เกิดจากการมีค่านิยมและวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพมีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการและยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบผนึกกำลังกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่พัฒนาการเรียนรู้อันเป็นสำคัญ นอกจากนี้องค์กรยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้น เช่น ลดความเป็นกันเองต่อกันลง มีความเป็นราชการมากขึ้นและถูกควบคุมจากภายนอกให้ต้องรักษาสถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้ จึงเห็นว่า ถ้ามองโรงเรียนในฐานะแบบองค์กรดังกล่าวแล้วก็จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นแบบทางการที่สร้างความรู้สึกห่างเหินระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น มีกลไกที่บังคับควบคุมมากมายบรรยากาศที่ตามมาก็คือ สมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมและเกิดการร่วมสร้าง

บรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน โดยที่ใส่ใจร่วมกันถึงการเรียนรู้และความรับผิดชอบหลักร่วมกันของชุมชนนั้น คือ พัฒนาการ การเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า PLC มีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กรที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน้าที่สำคัญคือความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญจากการศึกษาหลายโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการในรูปแบบ PLC พบว่า เกิดผลดีทั้งวิชาชีพครูและผู้เรียนที่มุ่งพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

DuFour (2007) ผู้ถือเป็นบิดาของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่า PIC ไม่ใช่โปรแกรมหรือหลักสูตร แต่เป็นแนวทางการ ดำเนินการที่ช่วยให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนทุกระดับ ครูผู้สอนรวมทั้ง บุคลากรในโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นมากกว่าให้ความสำคัญกับการสอน นอกจากนั้นยังต้องให้ความสำคัญกับการร่วมมือรวมพลัง การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน โดยอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

Stoll and Louis (2007) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ว่า กลุ่มของครูที่มาร่วมกันทำงานและวางเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการ สะท้อนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโต ทางวิชาชีพ

สรุปความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ มีแนวคิดมาจากองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งพบความแตกต่างกันระหว่าง "ชุมชน" กับ "องค์กร" เนื่องจาก ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะยึดค่านิยม แนวคิด วัตถุประสงค์ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อการพัฒนาของผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่องค์กรแห่งการเรียนรู้จะมี โครงสร้างที่เน้นกฎระเบียบที่เคร่งครัด และวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลัก

หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

หัวใจสำคัญที่สุดของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดี ของครู โดยให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน (Community) รวมทั้งทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับ ปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการปฏิรูปที่เกิด จากภายใน คือ ครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกัน ทั้งจากภายในและภายนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงาน พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558, หน้า 37) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพควรมีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์อันดีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์อันดีและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเป็นบรรยากาศที่ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ดีกว่าองค์กรที่ขาดคุณลักษณะเช่นนี้

2. เป็นชุมชนที่มีฉันทะและความศรัทธาในการทำงาน โดยครูที่เป็นสมาชิกของชุมชนมีความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู มีความปรารถนาดีและมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยความจริงใจ

3. เป็นชุมชนที่เอื้ออาทร มีคุณธรรมและเป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ โดยครูผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ พร้อมทั้งจะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทางวิชาการเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

4. เป็นชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้โดยคุณลักษณะที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นต้นทุนสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของครูที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในที่สุด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวคือ ตัวบ่งชี้ว่าครูได้รับการพัฒนาให้ยกระดับความเป็นนักวิชาชีพให้สูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559ข, หน้า 25) กล่าวว่า หลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2561) คือ การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเงินอุดหนุนแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา รวมทั้งกลุ่มสมาชิกวิชาชีพครูในโครงการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพและบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยมีหลักการ 5 ประการ ดังนี้

1. Shared Values and Norms คือ การสร้างโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันในเรื่องคุณค่า คุณ徳การณ์และวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติที่ดี

2. Collective Focus on Student Learning คือ การร่วมมือรวมพลังมุ่งสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน

3. Collaboration คือ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกันของทุกคนในการเรียนรู้และสร้างสรรค์การปฏิบัติงาน

4. Expert Advice and Study Visit คือ การเรียนรู้ของครูและชุมชนที่ต้องใจกว้างเปิดรับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจจะเป็นคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ หรือคนในชุมชนที่เชี่ยวชาญและมีการปฏิบัติที่ดี และมีการศึกษาชั้นเรียนหรือมีการเยี่ยมชมการปฏิบัติงานจริงในห้องเรียนโดยเฉพาะห้องของเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน

5. Reflection Dialogue คือ การมีสุนทรียภาพ สนทนาเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงานเน้นหลักการการสื่อสารแบบสองทาง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกื้อกูลระหว่างกัน

Stoll, et al. (2006, p. 14) กล่าวว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าประกอบไปด้วย 5 มิติ ได้แก่

1. มิติที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจร่วมกัน
2. มิติทางด้านการเรียนรู้ของนักเรียนและวิสัยทัศน์ร่วมของบุคลากรในการพัฒนาโรงเรียน
3. มิติทางด้านการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร
4. มิติทางด้านการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ
5. มิติทางด้านการสร้างปัจจัยเงื่อนไขที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

DuFour (2004, pp. 6–11) กล่าวว่า หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไว้ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจว่านักเรียนได้เกิดเรียนรู้ (Ensuring that Students Learn)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเชื่อว่าภารกิจหลักของการจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่ใช่เพียงเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้รับการสอนจากครู แต่เพื่อให้มั่นใจว่า นักเรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้จริง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เรียบง่ายนี้ จะมุ่งเน้นไปที่การสอนเพื่อให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้สำหรับทุกคน ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องจะตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ อาทิ ลักษณะและการปฏิบัติของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในการช่วยให้นักเรียนทุกคนบรรลุเป้าหมายในระดับสูง การนำลักษณะและการปฏิบัติเหล่านั้นมาใช้ในโรงเรียน ข้อผูกพันในการสร้างโรงเรียน และการติดตามตัวบ่งชี้เพื่อประเมินความก้าวหน้าอันจะนำไปสู่รากฐานความแข็งแกร่งของโรงเรียนในอนาคต คำถามสำคัญที่ช่วยผลักดันการทำงานในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักการนี้ ได้แก่ 1) เราต้องการให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้อะไรบ้าง 2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ 3) เราจะ

ตอบสนองอย่างไร เมื่อนักเรียนบางคนประสบปัญหาในการเรียนรู้ และ 4) เมื่อเรารู้ว่านักเรียนได้เรียนรู้แล้ว เราปฏิบัติต่อเขาอย่างไร

2. การมีวัฒนธรรมของการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง (A Culture of Collaboration) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องมีโครงสร้างเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง ให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้สำหรับทุกคน การทำงานแบบร่วมมือรวมพลังที่มีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการเชิงระบบที่ครูจะต้องทำงานร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ครูร่วมเรียนรู้และทำงานเป็นทีมเพื่อส่งเสริมและชี้แนะให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและมีความหมาย อันนำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคน

3. การมุ่งเน้นไปสู่ผล (A Focus on Results) ประสิทธิภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพวัดจากผลที่เกิดขึ้น และตามมาของการทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อันเป็นงานหลัก และงานประจำของครู และผู้บริหารทุกคนในโรงเรียน ครูทุกคนในทุกทีมต้องร่วมมือรวมพลังกันเรียนรู้ และสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องในทุกขั้นตอนของกระบวนการอันได้แก่ การระบุระดับความสำเร็จและความต้องการจำเป็นของนักเรียนในปัจจุบัน การกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ และแสดงหลักฐานความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ

Hord (2010, p. 5) กล่าวว่า ลักษณะของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ว่า องค์การที่มีลักษณะของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยลักษณะ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Values and Vision) ที่ผ่านมา ค่านิยมและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเป็นข้อกำหนดที่ฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ครูและคณะทำงานร่วมกันปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายของโรงเรียน ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนด การให้ครู คณะทำงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกัน จึงมีความสำเร็จอย่างมากในการนำไปปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผล

2. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Intentional Collective Learning) สามารถดำเนินการโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และนักการศึกษาตลอดจนผู้ร่วมงานทุกฝ่ายร่วมกัน สืบเสาะถึงปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสรรสร้างวิธีการในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ (Supportive and Shared Leadership) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดีนั้น ฝ่ายบริหาร

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมอบความไว้วางใจให้ครู และผู้ร่วมงานทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ มีอำนาจ และการตัดสินใจร่วมกัน

4. การสนับสนุนสภาวะแวดล้อม (Supportive Condition) สภาวะแวดล้อมในการสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ประกอบด้วยสองส่วนคือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เช่น เวลา ขนาดของโรงเรียน กฎเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และความสามารถของบุคคล ทั้งด้านสติปัญญา และทักษะก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน

5. การร่วมกันปฏิบัติงานส่วนบุคคล (Shared Personal Practice) การที่ครูได้มีส่วนร่วมในการสังเกตชั้นเรียน บันทึกกระบวนการปฏิบัติงาน และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปราย ชี้แนะ ตลอดจนจนการให้ความช่วยเหลือในลักษณะของเพื่อนช่วยเพื่อนที่ปราศจากการประเมินและการตัดสินคุณค่าการปฏิบัติงาน จะทำให้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น เป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวินัยวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยได้นำเสนอคุณลักษณะที่จะทำให้เป็นชุมชนของการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ประการ ดังนี้

- 1) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน
- 2) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้
- 3) วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน
- 4) เจือจางให้กับการสนับสนุน
- 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล
- 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

Senge (1990) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 5 ประการ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ แบบจำลองในใจ การคิดอย่างมีระบบ ความเชี่ยวชาญของบุคคล และการเรียนรู้เป็นทีม เป็นบุคคลแรกที่สนับสนุนการเรียนแบบมีอาชีพ และคณะได้รวบรวมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และอธิบายถึงการปฏิบัติผ่านงานที่ชื่อว่า School that Learn

Hord (1997) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกัน สนับสนุนการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านนโยบายการปฏิบัติ การตัดสินใจ ร่วมกันหรือการปรับปรุงโรงเรียน สนับสนุนให้เพื่อนร่วมงานมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ผู้บริหารสนับสนุนครูในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้

2. การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วม ในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนของครู และการเรียนรู้ของ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนและโรงเรียนมีคุณภาพ

3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอน มีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีหลักสูตรที่ทันสมัย มีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ทราบความต้องการของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน และนักเรียน

4. การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน หมายถึง ผู้บริหารต้องสร้างเงื่อนไขให้ครูผู้สอน มีกำลังใจ มีการยกย่องชมเชย มีการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้ป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูมีความคิดสร้างสรรค์ มีนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องลด ช่องว่างระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ครูต้องสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจให้แก่ นักเรียนมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

DuFour and Eaker (1998) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม 2) ความต้องการร่วมกัน 3) การร่วมมือกัน ของทีมงาน 4) การปฏิบัติงานและการทดลอง 5) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 6) การให้ ความสำคัญกับผลที่เกิดขึ้น

จูลี่ ศรียะโคตร (2557) ได้ถึงเคราะห์องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของครูตามแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช ร่วมกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ และสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ภาพความสำเร็จกว้างๆ ในอนาคต ที่ทุกคนในองค์กร โดยอาศัยความเข้าใจอย่างท่องแท้ถึงความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

ที่จะเชื่อมโยงสู่การเปลี่ยนแปลงหรือผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเริ่มจากผู้นำทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกันรวมทั้งทัศนคติเดียวกัน เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานหรือกิจกรรมใด ๆ ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์

2. ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การรวมตัวของบุคคลภายใต้คำนิยามความเชื่อของทีม

3. การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการความรู้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและแนวปฏิบัติ มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ การประมวลความรู้ การเข้าถึงความรู้ ระบบจัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ

4. การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง สภาพะที่ส่งผลให้การเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประ สบผลสำเร็จ เช่น สิ่งแวดล้อมเชิงบวก ชุมชนกัลยาณมิตร เทคโนโลยีสารสนเทศ สมรรถนะและศักยภาพพร้อมแหล่งเรียนรู้ โครงสร้างทางกายภาพ และทรัพยากร

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในองค์กร ซึ่งวิสัยทัศน์ร่วมกันนั้นคือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1.1 การเห็นภาพและทิศทางการร่วม (Shared Vision) การเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกัน

1.2 เป้าหมายร่วม (Shared Goal) เป็นเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนในองค์กรที่สัมพันธ์กับเป้าหมายร่วมกันในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเชื่อมโยงเป้าหมาย และเป้าหมายดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงาน จนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนักรู้ของสมาชิกในองค์กร จนเกิดเป็นพันธะสัญญา ร่วมกัน และทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.4 ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สิ่งสำคัญ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองเพื่อพัฒนาศิษย์ร่วมกันของครู

2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) เป็นการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ มีลักษณะการคิด การวางแผน ข้อตกลง การตัดสินใจ แนวปฏิบัติ การประเมินผล และการรับผิดชอบร่วมกัน

3. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 2 นัยสำคัญอยู่ 2 ลักษณะ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำ Tools ร่วมกันให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม เป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะ ผู้นำในตนเอง และเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้ และใส่ใจกับผู้ร่วมงานทุกคน จนทำให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจ และมีความสุขกับการทำงานร่วมกันอย่างวิสัยทัศน์ร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมได้นั้น ควรจะมีลักษณะสำคัญคือ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีวิสัยทัศน์ การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโตของผู้อื่น เป็นต้น

3.2 ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิกในองค์กรด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกัน ให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดหลักแนวทางการจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ ผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ

4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

4.1 การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ อ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรอบประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันว่า การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้มากที่สุด

4.2 การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง จากข้างในหรือวุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยครูรู้จักตนเอง เพื่อที่จะเข้าใจผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เรียนรู้ผู้เรียนในความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจในตนเองแล้ว จึงจะสามารถเข้าใจผู้เรียนได้ จนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้

5. ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) มีลักษณะสำคัญคือ การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มุ่งเน้นความสุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกัน มีลักษณะวัฒนธรรมแบบวัฒนธรรมเปิดเผย ที่ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ มีความไว้วางใจ และเคารพซึ่งกันและกัน มีความเอื้ออาทร เกื้อกูลกัน สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ มีเจตคติทางบวกต่อการศีกษาและผู้เรียน

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structured) โครงสร้างของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ต้องใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรแทนวัฒนธรรมแบบราชการ และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและยั่งยืน มีโครงสร้างการบริหารงานชุมชนแบบปกครองตนเอง เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายบริหาร มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความขัดแย้ง และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

กล่าวถึงองค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 5 ประการ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ แบบจำลองในใจ การคิดอย่างมีระบบ ความเชี่ยวชาญของบุคคล และการเรียนรู้เป็นทีม และนอกจากนี้การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้อยู่ที่ การเสริมสร้างหลักการหรือวินัยที่สำคัญให้เกิดผลจริงจั่งในรูปแบบของการนำไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

1. ความรอบรู้แห่งตน คือทุกคนอยู่ในโรงเรียนที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะต้องเข้าใจว่า ตนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการสร้างผลงานหรือ ความสำเร็จของโรงเรียนโดยรวม ครูแต่ละคนจะต้องตระหนักว่าตนต้องปฏิบัติงานในฐานะเป็นสมาชิกของทีมงานที่จะต้องร่วมกันนำพาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตลอดจนความสำเร็จของผู้ปกครอง และชุมชนให้สูงขึ้น ความรอบรู้แห่งตนจึงหมายความว่า ครูทุกคนจะต้องมีพันธะผูกพันต่อ

การประกอบวิชาชีพครูของตนเยี่ยงมืออาชีพและต้องเป็นสมาชิกที่ดี เพื่อช่วยเหลือให้ทีมงานของตน มีผลงานระดับสูงยิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้ ครูแต่ละคนจะต้องมีความผูกพันต่อเพื่อนร่วมงาน ด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีของ ที่ทำงาน และร่วมมือร่วมใจกันยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีที่สุด การสร้าง ความรอบรู้แห่งตนของครูก็คือการร่วมการเรียนรู้ไปกับนักเรียน ครูจึงมีบทบาทต้องเป็นผู้เรียนรู้ในขณะที่ ปฏิบัติงานสอนอีกด้วย

2. แบบแผนความคิดอ่าน คือความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ภายในบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ยึดปฏิบัติที่มีอิทธิพลในการกำหนดว่าโรงเรียนของตนจะดำเนินการต่อภารกิจต่าง ๆ อย่างไร เช่น แบบแผนความคิดอ่านของคนที่เขื่อนักการศึกษา จะต้องตอบตนเองให้ได้ว่าในฐานะที่เป็นมืออาชีพ ตนจะมีหลักคิดและวิธีจัดกิจกรรมด้านการเรียนรู้ การสอน การบริหารพฤติกรรมบุคคลในโรงเรียน ตลอดจนการใช้ภาวะผู้นำได้อย่างไร เป็นต้น เนื่องจากแบบแผนความคิดอ่านเหล่านี้ มักไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาว่า มีความเหมาะสมเพียงไร มีอะไรบ้างที่โรงเรียนทำได้ หรือมีอะไรบ้างที่ควรทำแต่ยังไม่ได้ทำ ดังนั้น ถ้าเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผนความคิดอ่านดังกล่าวเหล่านี้ จะถูกนำมาพิจารณาตรวจสอบร่วมกันของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสีย เช่น สิ่งที่โรงเรียนเชื่อและใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษาอยู่นั้นสอดคล้องกับสิ่งที่เป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ซึ่งทุกฝ่ายร่วมกำหนดขึ้นหรือไม่ หรือนักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพหรือไม่ และสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชนเพียงไร ตลอดจนกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ และวิธีการต่าง ๆ ที่โรงเรียนใช้ดำเนินการอยู่นั้นมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความเชื่อ

3. วิสัยทัศน์ร่วม คือภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ทุกคนปรารถนาพร้อมกันที่จะให้เกิดขึ้นจริงกับโรงเรียนของตน วิสัยทัศน์ร่วมจึงทรงพลังที่ช่วยยึดเหนี่ยวทุกคนให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีความรู้สึกร่วมในเป้าหมายที่จะต้องก้าวไปให้ถึง ดังนั้น วิสัยทัศน์ร่วมมิได้เกิดขึ้นหรือเป็นของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ วิสัยทัศน์ร่วมที่ดีควรมีความชัดเจน ทั้งเป้าหมายและแนวทางที่สามารถบรรลุได้จริง และไม่ควรเป็นเพียงแต่ข้อความสั้น ๆ ที่กระชับชัดเจนดึงดูดใจเท่านั้น แต่ควรมีพลังในการกำกับพฤติกรรมของบุคคลให้ปฏิบัติงานสอนได้ตรงกับความคาดหวังอย่างมีความหวังและมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติภารกิจทั้งของส่วนตนและของทีมงานโดยเต็มความสามารถ โดยยึดหลักการทำเพื่อส่วนรวมร่วมกัน

4. การเรียนรู้ของทีม คือปัจจัยที่สำคัญสำหรับโรงเรียนแห่งการเรียนรู้เป็นที่ประจักษ์แล้วว่าผลงานที่เกิดจากการทำงานร่วมกันแบบทีมย่อมมากกว่าผลรวมของงานที่แต่ละคนทำ ซึ่งเรียกว่าเป็นการได้ “พลังทวีคูณ หรือ Synergy” ขึ้น ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ที่สมาชิกแต่ละคนได้ระหว่งทำงานแบบทีม ทำให้ได้เพิ่มทักษะและศักยภาพเฉพาะตนมากยิ่งขึ้น ย่อมส่งผลให้

ทักษะและศักยภาพโดยรวมของทีมสูงขึ้นตามไปด้วย และสำหรับโรงเรียนเพื่อสร้างการเรียนรู้แบบทีม ทำได้โดยการใช้วิธีเสวนา และวิธีอภิปรายถกปัญหา โดยทีมงานอาจประกอบด้วยผู้บริหารครูผู้สอน และผู้ปกครองมาร่วมกันถกปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ เช่น วิธีการจัดชั้นเรียน การจัดตารางสอน เทคนิควิธีสอน วิธีวัดผลประเมินผล วิธีจูงใจ ให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่เรียน ตลอดจนการบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เป็นต้น และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นวิธีการพัฒนาองค์การหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้แก่ทุกคนที่ร่วมอยู่ในทีม ดังนั้น โรงเรียนแห่งการเรียนรู้จึงควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้สมาชิกของทีมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ ระหว่างกันโดยผ่านกระบวนการ เสวนาและการอภิปรายร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

5. การคิดอย่างเป็นระบบ คือความสามารถของสมาชิกในองค์การแห่งการเรียนรู้ที่สามารถมองเห็นองค์การในลักษณะของภาพรวมซึ่งประกอบขึ้นจากองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ คือ ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ครูจะมีแนวโน้มที่เห็นว่าการปฏิบัติงานของแต่ละคนก็ดีหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นก็ดี ล้วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อการดำเนินภารกิจโดยรวมทั้งหมดของโรงเรียน การคิดอย่างเป็นระบบของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ คือสมาชิกจะมีทักษะในการพิจารณาเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อยที่มีต่อองค์รวมของโรงเรียน และให้การยอมรับว่า ถ้าการดำเนินงาน ณ จุดใด จุดหนึ่งเกิดปัญหาขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของจุดอื่นด้วย

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ลำดับที่	แนวคิด	แหล่งอ้างอิง						
		Senge (1990)	Hord (1997)	DuFour and Eaker (1998)	จุลลิต ศรีชะโคตร (2557)	วารลัทธินันท์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ทร์ สังข์ทอง (2557)	พีระพร รัตนเกียรติ(2563)	
1.	ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน	/				/	/	3
2.	ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้	/				/	/	3
3.	ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง		/					1
4.	ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน		/	/	/	/	/	5
5.	ด้านความต้องการร่วมกัน	/						1
6.	ด้านเงื่อนไขที่ให้การสนับสนุน		/	/		/		3
7.	ด้านการปฏิบัติงานและการทดลอง			/				1
8.	ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล	/	/		/			3
9.	ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน		/		/	/		3

จากตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามตารางที่ได้ศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษา ทั้งหมด 9 ด้าน แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป พบว่า คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 6 ด้านที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน
2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้
3. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน
4. ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ระดับของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถแบ่งตามระดับสถานศึกษา แบ่งตามระดับเครือข่าย แบ่งตามความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

Sergiovanni (1994, p. 10) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถแบ่งระดับได้ 3 ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา ระดับเครือข่ายและระดับชาติ โดยแต่ละลักษณะจะแบ่งตามระดับของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพย่อย ดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา (School Level) คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนในบริบทสถานศึกษาหรือโรงเรียน สามารถแบ่งได้ 3 ระดับย่อย คือ

ระดับนักเรียน (Student Level) ซึ่งนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากครูและเพื่อนนักเรียนอื่นให้ทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลสำหรับตัวนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญคือทักษะการเรียนรู้

ระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ (Professional Level) ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียนโดยใช้ฐานของชุมชนแห่งวิชาชีพเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของชุมชน จึงเรียกว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติและกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ ของโรงเรียนใหม่อีกครั้งโดยยึดหลักในการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้เพื่อให้สามารถบริการด้านการเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวนำมาสู่การสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาชีพของครูผู้สอนและผู้บริหารให้มีคุณภาพ และประสิทธิผลสูงยิ่งขึ้น มีบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดีต่อกันของทุกฝ่าย

ระดับการเรียนรู้ของชุมชน (Learning Community Level) ครอบคลุมถึงผู้ปกครองสมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชนโดยบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีส่วนร่วมเข้ามาร่วมสร้างและผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย คือ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้อาวุโสในชุมชน ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ของชุมชนเหล่านี้ต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเป้าหมายการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทางการศึกษาได้ โดยการให้การดูแลแนะนำการเรียนที่บ้านของนักเรียนรวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานของตนผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย (Network Level) คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชนเครือข่ายภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมคือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมสนับสนุน

ให้กำลังใจสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันอาจมีเป้าหมายที่เป็นแนวคิดร่วมกันอย่างชัดเจน สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน คือ การตกลงร่วมมือกันในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบัน โดยมองว่า การร่วมมือกันของสถาบันต่าง ๆ จะทำให้เกิดพลังการขับเคลื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนหรือร่วมลงทุนด้านทรัพยากร และการเกื้อหนุนเป็นกัลยาณมิตรคอยสะท้อนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กรณีตัวอย่างเช่น กรณีศึกษาการจัดการประชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกลุ่มของโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์ เพื่อร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยน และสะท้อนร่วมกันทางวิชาชีพ เป็นต้น

กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครูคือการจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ สมาชิกที่รวมตัวกันไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับสังกัด แต่จะตั้งอยู่บนความมุ่งมั่นสมัครใจ ใช้อุดมการณ์ร่วมเป็นหลักในการรวมกันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กรณีตัวอย่างเช่น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูเพื่อศิษย์ของมูลนิธิสาคี-สฤณีวงศ์ (มสส.) ที่สร้างพื้นที่ส่วนกลางสำหรับวิชาชีพครูให้จับมือร่วมกันเป็นภาคีร่วมพัฒนาครูเพื่อศิษย์ มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย เป็นต้น

3. ระดับชาติ (The National Level) คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่งจัดเครือข่าย PLC ของชาติเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของวิชาชีพโดยความร่วมมือของสถานศึกษาและครูที่ผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาวิชาชีพภายใต้การสนับสนุนของรัฐ ดังกรณีตัวอย่าง นโยบายวิสัยทัศน์เพื่อความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ รัฐจัดให้มี PLC ชาติสิงคโปร์เพื่อมุ่งหวังขับเคลื่อนแนวคิดสอนให้น้อยเรียนรู้ให้มาก (Teach Less, Learn More) ให้เกิดผลสำเร็จ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถแบ่งระดับได้ 3 ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา (School Level) ระดับเครือข่าย (Network Level) และระดับชาติระดับชาติ (The National Level)

สภาพการดำเนินการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ 6 ประการ ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามทฤษฎีของ Hord (1997) ดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกันโรงเรียนที่มีความขาดแคลนครู และบางโรงเรียนไม่มีผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนควบชั้นเรียน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดสัดส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูแก่นักเรียนบางแห่งที่มีจำนวนนักเรียนน้อย ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมีนักเรียนศึกษาอยู่จำนวน 80 คน หากยึดตามเกณฑ์ของ สพฐ.โรงเรียนแห่งนี้จะได้รับ การจัดสรรครูเพียง 4 คน เท่านั้น ซึ่งไม่พอดีกับจำนวนชั้นเรียนที่เปิดสอน จึงทำให้ครู ขาดแรงจูงใจในการสร้างเป้าหมาย ขาดโอกาสในการส่งเสริมให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม เทคนิคการสอนใหม่ๆ ส่งผลให้ในการจัดการเรียนการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ การแก้ไข จึงกลายเป็นให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ตัดสินใจและขับเคลื่อนแต่เพียงผู้เดียว จึงทำให้สมาชิก ในองค์กรไม่ได้ร่วมการตัดสินใจปัญหาด้านการสนับสนุนที่สำคัญ คือ ขาดแคลนงบประมาณ เนื่องจากโรงเรียนได้รับงบประมาณจากรัฐบาลในจำนวนจำกัด จึงส่งผลต่อจำนวนบุคลากร ครูภัณฑ์ และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ รวมไปถึงการก่อสร้างอาคารสถานที่ ซึ่งมีผลต่อ การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตามงบประมาณไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนเสมอไป ถ้าบุคลากรในโรงเรียนนั้น ๆ มีประสิทธิภาพ และเรียนรู้ในการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. สภาพปัญหาด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ จากผลการประเมิน คุณภาพนอกชี้ให้เห็นการบริหารของโรงเรียนส่วนมากไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากโรงเรียน ขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้ปรับปรุง พัฒนา การประเมินของ สมศ. นั้น เป็นไปเพื่อการตรวจสอบยืนยันอันสภาพจริงในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูล ซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียน และสาเหตุของปัญหาเพื่อนำมาเป็นแนวทาง ให้โรงเรียนได้ใช้ในการปรับปรุง วางแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนต่อไปครูขาดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ มวลความรู้จะไปตกอยู่ที่คนใดคนหนึ่ง ดังนั้น การขับเคลื่อนจะไม่สามารถทำได้ อย่างคล่องตัว เนื่องจากครูจะต่างคนต่างทำงานให้หน้าที่ของตนเอง

3. สภาพปัญหาด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การสร้างวิสัยทัศน์และค่านิยมที่เกิด ขึ้นกับโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดารนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดการคิดและตัดสินใจจากผู้บริหาร สถานศึกษาไม่ได้เกิดจากการกระตุ้นหรือการมีส่วนร่วมจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมไปถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น ยังเน้นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง ส่งผลทำให้นักเรียนยังไม่เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดปัญหาในด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน การวัดประเมินผลการศึกษาในระดับชาติ

4. สภาพปัญหาด้านเงื่อนไขที่ให้การสนับสนุน ปัญหาด้านเงื่อนไขที่ทำให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) เชิงกายภาพ คือ โรงเรียนที่มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นจะต้องสอนควบชั้นเรียน ประกอบกับปริมาณงานด้านเอกสารที่ต้องทำนั้นมีจำนวนมากจนทำให้ครูมุ่งหน้าทำงานให้สำเร็จ จึงทำให้ครูขาดการพบปะ ไม่ได้พูดคุย ครูไม่สามารถจะพัฒนาตนเองได้ 2) ด้านบุคคล คือ ครูจะหมดกำลังใจในการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง และเมื่อมีปริมาณเข้ามา มาก ๆ จะก่อให้เกิดความเครียดในการทำงาน เมื่อมีการกระทบกระทั่งจะทำให้เกิดการขาดความเคารพและเชื่อมั่นกับเพื่อนร่วมงาน ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง เงื่อนไขที่เป็นปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ จากข้อมูลการประเมินโรงเรียนของ สมศ. พบว่า อัตราการเข้าถึงสื่อสารสนเทศของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ยังอยู่ในระดับต่ำ ระบบสารสนเทศของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล ระบบเครือข่าย ฯลฯ ส่วนใหญ่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของโรงเรียน ทั้งงบประมาณ หลักสูตรการเรียนการสอน ข้อมูลบุคลากรและนักเรียน ฯลฯ ไม่ได้จัดการจัดเก็บที่ถูกต้อง และไม่สามารถใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สภาพปัญหาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูในโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ จะพบปัญหาในด้านจำนวนบุคลากร เนื่องจากครูที่มีความเชี่ยวชาญที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนครูได้นั้น ซึ่งมีปัจจัยที่มีผลทำให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ปริมาณงานที่มากจนไม่มีเวลาในการดำเนินการ

6. สภาพปัญหาด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน โอกาสและการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน ยังขาดการเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง มาตรการที่ส่งเสริมองค์ความรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

สถานศึกษาในพื้นที่สูงและทุรกันดาร์

ความหมายสถานศึกษาในพื้นที่สูงและทุรกันดาร์

สถานศึกษาในพื้นที่ทุรกันดาร์ หมายถึง บริเวณพื้นที่กันดาร การคมนาคมไปไม่ถึงหรือไปลำบากบริการของรัฐเข้าไปได้ยาก (เกรียงไกร เจริญพานิช, 2549) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพื้นที่พิเศษไว้ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัด

การศึกษาให้แก่ชาวเขา ตั้งแต่พุทธศักราช 2500 เป็นต้นมา ในปัจจุบันมีหน่วยงานระดับกรมหลายหน่วยงานเข้าไปจัดการศึกษาแก่ชาวเขาในลักษณะที่แตกต่างกันไปตามบทบาทและหน้าที่หน่วยงานที่เข้าไปจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนกลุ่มดังกล่าว ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนกรมประชาสัมพันธ์ กรมป่าไม้ และกรมอุทกศาสตร์ แม้จะมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าไปจัดการศึกษาแก่ชาวเขาหรือชุมชนบนพื้นที่สูงหลายหน่วยงานแล้วก็ตาม การจัดการศึกษาให้แก่ชาวเขาในระยะที่ผ่านมาก็ยังประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น การขาดประสานงาน ปัญหาความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน ปัญหาเรื่องสัญญาชาติหรือทะเบียนบ้าน ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตของผู้ปฏิบัติงานความทุรกันดาร ปัญหาเรื่องหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาความยากลำบากในเรื่องพื้นที่ การคมนาคมติดต่อสื่อสาร ปัญหางบประมาณ สวัสดิการและบุคลากร เป็นต้น สภาพและลักษณะโรงเรียนกันดารการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมพื้นที่ 2 ลักษณะ คือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตพื้นที่ปกติทั่วไปซึ่งมีลักษณะการคมนาคมที่สะดวก อยู่ในแหล่งชุมชนที่เจริญ การสาธารณูปโภคค่อนข้างให้บริการอย่างทั่วถึง ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กันดาร โดยถือกำหนดตามประกาศกระทรวงการคลัง (กระทรวงการคลัง, ม.ป.ป., หน้า 1, สื่อออนไลน์) เรื่องการกำหนดสำนักงานในพื้นที่พิเศษ ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2558 โดยถือเกณฑ์ การพิจารณาประกอบด้วย

1. การคมนาคมไม่สะดวก โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบ ต้องเป็นถนนธรรมดาหรือดินลูกรัง ใช้เกวียนหรือเดินทางทำเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีรถเข้าออกบริการ โดยเฉพาะฤดูฝนใช้รถไม่ได้ หรือใช้ได้ด้วยความยากลำบาก ลักษณะดังกล่าวต้องมีระยะทางเกิน 5 กิโลเมตรขึ้นไป ส่วนกรณีโรงเรียนตั้งอยู่บนภูเขา ต้องเป็นถนนธรรมดา และเดินทำไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร หรือดินลูกรัง ไม่น้อยกว่า 8 กิโลเมตร ทั้งนี้ ถ้ามีรถรับจ้างต้องวิ่งผ่านไม่เกินวันละ 2 เที่ยว และในฤดูฝนรถจะวิ่งไม่ได้เลย

2. ไม่มีรถยนต์หรือรถยนต์โดยสารไปมาตลอดปี หมายถึง ในฤดูฝนหรือฤดูมรสุม การคมนาคมถูกตัดขาดไม่น้อยกว่า 30 วัน โดยเฉลี่ยทำให้รถยนต์หรือรถยนต์โดยสารไม่สามารถใช้ได้ตลอดปี

3. มีใช้มาลาเรียชุกชุม ซึ่งในหมู่บ้านที่ตั้งของโรงเรียนจะต้องมีอัตราผู้ป่วยใช้มาลาเรียจำนวนตั้งแต่ 16 คน ต่อประชากรในหมู่บ้าน 1,000 คน โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยมาลาเรียหรือสำนักงานเขตมาลาเรียในท้องถิ่นที่นั้น ๆ

นิเรก หอมรส (2548, หน้า 33) กล่าวว่า ปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา ในโรงเรียนกัณฑ์การ พบว่า โรงเรียนกัณฑ์การมีข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน ที่เป็นปัญหาอุปสรรค ต่อการศึกษา ไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร อันได้แก่

1. โรงเรียนกัณฑ์การ ส่วนใหญ่นักเรียนจะเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง อาข่ามูเซอ เข่า ฯลฯ โดยจะใช้ภาษาอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย มีขนบธรรมเนียม ประเพณีตลอดถึงศาสนาและความเชื่อที่เหมาะสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษซึ่งบางครั้งนับว่าเป็น ปัญหาอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

2. ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเองเพราะส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ อาชีพส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป หาของป่า ทำไร่ เป็นต้น เป็นเหตุให้นักเรียนขาด เรียนบ่อยเพราะต้องช่วยพ่อแม่ทำงานหาเลี้ยงชีพ

3. การคมนาคมไม่สะดวกตลอดถึงการสาธารณสุขบริการไม่ถึงทำให้เป็นปัญหา ด้านการเดินทางขนส่งโดยเฉพาะวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตลอดถึงการรับรู้ข่าวสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ

4. โรงเรียนกัณฑ์การส่วนใหญ่ จำนวนครูต่ำกว่าเกณฑ์ ทำให้ครูสอนไม่ครบชั้นการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนจึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5. การนิเทศติดตามผลทางวิชาการจากหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่สามารถดำเนินการ ได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ยังขาดรูปแบบเฉพาะในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะ นำไปใช้สำหรับโรงเรียนกัณฑ์การ ยังคงใช้หลักการหรือแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการวัดผล ประเมินผล เหมือนพื้นที่ปกติทุกประการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สถานศึกษาในพื้นที่ทุรกันดาร หมายถึง สถานศึกษา ที่ขาดแคลนทรัพยากร งบประมาณกำลังคนและวัสดุอุปกรณ์ โอกาสทางการศึกษาที่ไม่ ทัดเทียมกับนักเรียนทั่วไป การคมนาคมไม่สะดวก โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบ ต้องเป็นถนนธรรมชาติหรือดินลูกรัง ไม่มีรถยนต์หรือเรือยนต์โดยสารไปมาตลอดปี ผู้ปกครอง มีฐานะยากจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีดังนี้

กัสมัสม์ อาแด (2561, หน้า 12-16) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือร่วมพลัง ในโรงเรียนประถมศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาและกำหนดองค์ประกอบของความเป็นชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา 2. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเป็น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนในสภาพปัจจุบันกับสภาพพึงประสงค์ และกำหนด ความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนที่จำเป็นต้อง พัฒนาตามองค์ประกอบที่กำหนด 3. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วย กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมเมื่อร่วมพลังในโรงเรียนประถมศึกษา 4. เพื่อศึกษาผลของ รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมเมื่อ ร่วมพลัง ในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ประกอบด้วย ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดปัตตานี ยะลา แลนราธิวาส โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญคือ ครูในปีการศึกษา 2560 ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ระดับและ 9 องค์ประกอบมีระดับการ ปฏิบัติในทุกองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากโดยด้านศักยภาพ บุคคล มีองค์ประกอบการสร้างองค์ความรู้เชิงรุกและเชิงสะท้อนผลมีระดับการปฏิบัติสูงสุด ด้านศักยภาพระหว่างบุคคล องค์ประกอบการมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกันมีระดับการปฏิบัติ สูงสุด และด้านศักยภาพขององค์กร มีองค์ประกอบปัจจัยสนับสนุนทางสังคมมีระดับการ ปฏิบัติสูงสุด

นันทภัท ชัยสงคราม (2561, หน้า 25-29) ได้ศึกษาการเสริมสร้างชุมชนแห่ง การเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเสริมสร้างชุมชน การเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวนตามสถานที่ตั้ง และขนาดของสถานศึกษา ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษสุพรรณบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 103 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา (Proportion Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informants) โรงเรียนละ 7 คน เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้รับผิดชอบงานวิชาการ 1 คน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ 3 คน ครูผู้สอน 2 คน เพื่อใช้เป็นผู้ตอบแบบสอบถามและมีการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มี การการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ใช้สถิติทดสอบ t-test และ ค่า F-test และการวิเคราะห์เนื้อหา การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนน สูงที่สุด และรองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายทิศทางและกลยุทธ์สถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ขององค์กร ตามลำดับ

ปิยะพร วงษ์อุดม (2559, หน้า 17-19) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือตอนบน และ 2) พัฒนาและตรวจสอบความถูกต้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือตอนบนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยเป็นแบบผสมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ครูโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือตอนบน จำนวน 7 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือตอนบน 12 คน การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการพัฒนาและตรวจสอบความถูกต้องของโมเดลโครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยกลุ่มตัวอย่างของเป็นครู จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามมาตรฐาน ค่าระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ด้วยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือตอนบน จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากผู้ให้ข้อมูล 7 ท่าน เรียงตามลำดับความสำคัญของข้อค้นพบ ดังนี้ ปัจจัยจิตวิญญาณความเป็นครู ปัจจัยการสนับสนุนจากสังคม ปัจจัยพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยคุณลักษณะ

สุภัทรา สภาพอรรถ (2562, หน้า 29-35) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบสภาพ

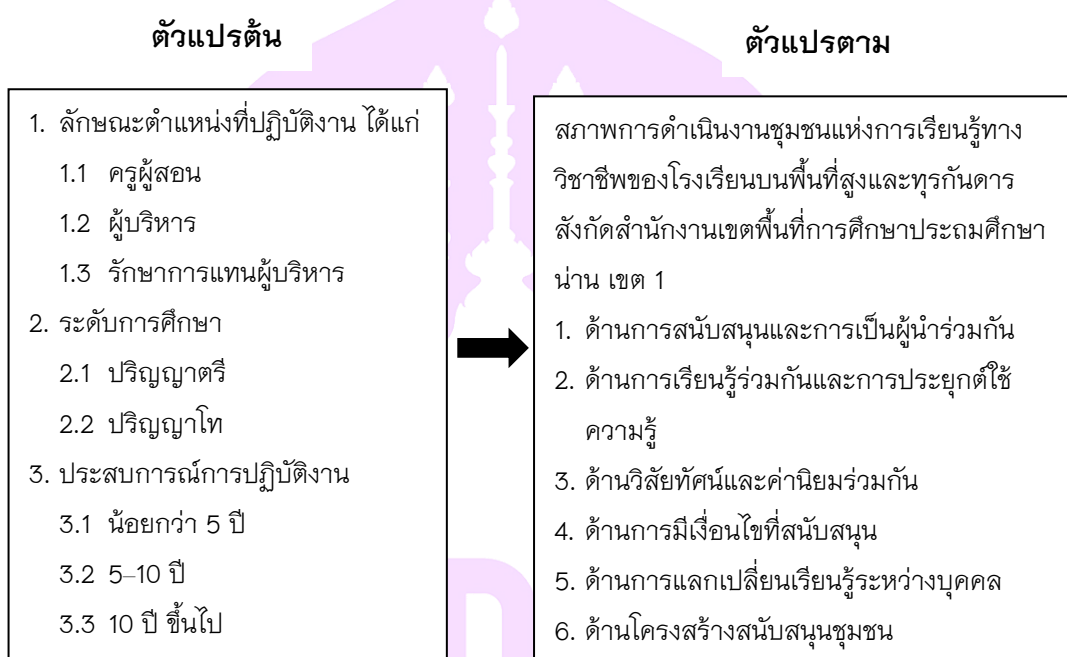
การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อทราบทัศนะของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมต่อสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมวิเคราะห์และสรุปความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 21 คน เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต แบบ EDFR เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น 2) การประชุมแสดงทัศนะของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมต่อสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำนวน 29 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 6 ด้าน 73 ประเด็น มีความสำคัญเพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ไม่ล้มเลิกกลางทาง และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในที่สุด

อำนาจ เหลื่อน้อย (2561, หน้า 18-30) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 316 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดตอบสนองคู่มือค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยได้สังเคราะห์งานวิจัยของ จุลลีย์ ศรีษะ โครต, 2557; พิระพร รัตนานนท์, 2563;

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2557; Dufour and Eaker, 1998; Hord, 1997; Senge, 1990 สามารถสรุปคุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 1) ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 2) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 3) ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 4) ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน 5) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล 6) ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทิวกันดารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อกำหนดเป็นขั้นตอนในการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวกันดาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 220 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1, 2564, สื่อบนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวกันดารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 รวมทั้งสิ้น จำนวน 147 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธานินทร์ ติลปะจารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตาราง 2 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนบ้านห้วยละเบา	18	13
2	โรงเรียนบ้านฮากฮาน	6	3
3	โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อย	19	14
4	โรงเรียนบ้านนาไค้	10	6
5	โรงเรียนชุมชนบ้านนาคา	13	9
6	โรงเรียนบ้านเป่า	10	6
7	โรงเรียนบ้านน้ำลี	4	1
8	โรงเรียนบ้านน้ำเค็ม	4	1
9	โรงเรียนบ้านห้วยมอญ	11	8
10	โรงเรียนบ้านห้วยเฮือ	5	2
11	โรงเรียนบ้านบ่อหอย	19	14
12	โรงเรียนบ้านน้ำตวง	19	14
13	โรงเรียนบ้านร่มเกล้า	18	13
14	โรงเรียนบ้านศรีนาม่าน	17	12
15	โรงเรียนราษฎร์รัฐพัฒนา	16	11
16	โรงเรียนบ้านห้วยไฮ	7	4
17	โรงเรียนบ้านแม่ชะนิง	15	10
18	โรงเรียนภูเค็งพัฒนา	9	5

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2562, สืบออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูง และทुरกันดารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 51 ข้อ จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน
2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้
3. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน
4. ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คือ เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากที่สุดไปถึน้อยที่สุดโดยกำหนดระดับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961) ดังนี้

5 หมายถึง สถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมากำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา เสนอแนะ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ประเมินดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 หมายถึง เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

5. แล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม รวมถึงการใช้ภาษา ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

5.2 นายชาติชาย ทนะข่วง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1

5.3 นางสาวสายรุ้ง เสมอ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านน้ำตวง

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1 ซึ่งค่า IOC ที่ได้ มีความตรงของเนื้อหา นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.852

7. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 147 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 147 ชุด ให้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กระทำโดย 2 วิธี ดังนี้

2.1 แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

2.2 แจกแบบสอบถามทางช่องเมลล์ของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้ธุรการโรงเรียนกระจายข่าวในการทำการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามช่วงเวลาที่กำหนด

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาใช้ค่าสถิติ มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สภาพทั่วไป โดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อมสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2555) ความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกระหม่อม อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.01–3.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 100–1.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และทุรกันดาร์สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
 - 1.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α -Alpha Coefficient) ของ Cronbach
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 3.1 การทดสอบค่าที (t-test)
- 3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ให้เข้าใจตามที่ประเด็นการศึกษา จึงแบ่งผลการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

1. ผลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

2. ผลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

3. ผลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน		
1) ครู	130	88.4
2) ผู้บริหารสถานศึกษา	9	6.1
3) วิชาการแทนผู้บริหาร	8	5.4
รวม	147	100.0
2. วุฒิการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	98	66.7
2) ปริญญาโท	49	33.3
รวม	147	100.0
3. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน		
1) น้อยกว่า 5 ปี	57	38.8
2) 5-10 ปี	65	44.2
3) มากกว่า 10 ปี	25	17.0
รวม	147	100.0

จากตาราง 3 พบว่า ผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 147 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นครูจำนวนทั้งสิ้น 130 คน คิดเป็นร้อยละ 88.4 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นผู้บริหาร จำนวนทั้งสิ้น 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นรักษาราชการแทนผู้บริหาร มีจำนวนทั้งสิ้น 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 98 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวนทั้งสิ้น 49 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3

จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในระดับ 5-10 ปี ทั้งสิ้น 65 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปีจำนวนทั้งสิ้น 57 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 และผู้ตอบ

แบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมากกว่า 10 ปี จำนวนทั้งสิ้น 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 1 (โดยภาพรวม)

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร	n = 147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน	4.82	0.38	มากที่สุด
2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้	4.86	0.39	มากที่สุด
3. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน	4.85	0.43	มากที่สุด
4. ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน	4.86	0.38	มากที่สุด
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล	4.86	0.39	มากที่สุด
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.86	0.36	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยภาพรวม	4.85	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 4 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ ($\bar{X} = 4.86$) และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) ส่วนด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน

ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน	n = 147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารหรือครูมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน	4.89	0.33	มากที่สุด
2. ผู้บริหารหรือครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.85	0.38	มากที่สุด
3. ผู้บริหารหรือครูยอมรับการตัดสินใจของกันและกัน	4.87	0.44	มากที่สุด
4. ผู้บริหารหรือครูเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูเพื่อพัฒนาโรงเรียน	4.47	0.37	มาก
5. ผู้บริหารหรือครูมีส่วนร่วมในการพัฒนางานที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้	4.82	0.41	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา	4.85	0.39	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของท่านอย่างต่อเนื่อง	4.84	0.40	มากที่สุด
8. ผู้บริหารหรือครูมีส่วนสำคัญในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้	4.88	0.36	มากที่สุด
9. สถานศึกษาสนับสนุนการทำงานของผู้บังคับบัญชาที่มีความมุ่งมั่นและกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียน	4.87	0.37	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.82	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน

อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีส่วนสำคัญในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ ($\bar{X} = 4.88$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูเพื่อพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.47$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน

ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน	n = 147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรในองค์กร	4.87	0.37	มากที่สุด
2. สถานศึกษาใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	4.87	0.37	มากที่สุด
3. เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานเสมอ	4.87	0.48	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.87	0.36	มากที่สุด
5. ผู้บริหารหรือครูมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน คือ การมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.87	0.42	มากที่สุด
6. ผู้บริหารหรือครูนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ร่วมกันกำหนดไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.86	0.37	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการสร้างพันธะสัญญาร่วมกันจะปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	4.85	0.40	มากที่สุด
8. ผู้บริหารหรือครูสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้	4.89	0.40	มากที่สุด
9. ผู้บริหารหรือครูกำหนดภาพความสำเร็จร่วมกันของสถานศึกษา	4.87	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.86	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.86$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้ ($\bar{X} = 4.89$) สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.87$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการสร้างพันธะสัญญาร่วมกันจะปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.85$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้

ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้	n = 147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารหรือครูมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องเช่น อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.87	0.42	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาการเรียนการสอน	4.86	0.38	มากที่สุด
3. สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาโรงเรียนทั้งในและนอกเวลาราชการ	4.82	0.50	มากที่สุด
4. ผู้บริหารหรือครูมีการนำแนวทางที่ได้จากการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.82	0.48	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.85	0.42	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับผู้เรียนที่หลากหลาย	4.89	0.43	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้	n = 147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
7. สถานศึกษามีระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู เช่น การจดบันทึก กระดานสนทนา เว็บไซต์	4.87	0.44	มากที่สุด
8. สถานศึกษานำองค์ความรู้เดิมที่มีการจัดเก็บในฐานข้อมูลของโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.85	0.40	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.85	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.85$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับผู้เรียนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู เช่น การจดบันทึก กระดานสนทนา เว็บไซต์ ($\bar{X} = 4.87$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีการนำแนวทางที่ได้จากการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.82$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน

ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน	n = 147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรแบบไม่เป็นทางการเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา	4.89	0.31	มากที่สุด
2. ผู้บริหารหรือครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.85	0.39	มากที่สุด
3. ผู้บริหารหรือครูเคารพและให้ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน	4.89	0.36	มากที่สุด
4. ผู้บริหารหรือครูได้รับการสนับสนุนเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.87	0.35	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน	4.87	0.41	มากที่สุด
6. ผู้บริหารหรือครูมีภาระงานที่เหมาะสมตามเกณฑ์ภาระงานที่กำหนด	4.83	0.48	มากที่สุด
7. บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา	4.87	0.36	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.86	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.86$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรแบบไม่เป็นทางการเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมา ผู้บริหารหรือครูเคารพและให้ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.89$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีภาระงานที่เหมาะสมตามเกณฑ์ภาระงานที่กำหนด ($\bar{X} = 4.83$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคคล

ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล	n = 147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารหรือครูสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ อย่างอิสระ	4.87	0.44	มากที่สุด
2. ผู้บริหารหรือครูให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอน	4.89	0.40	มากที่สุด
3. ผู้บริหารหรือครูให้การช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยวิธีสังเกต การสอน	4.82	0.44	มากที่สุด
4. ผู้บริหารหรือครูให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน แก่เพื่อนครู	4.88	0.39	มากที่สุด
5. ผู้บริหารหรือครูให้คำปรึกษาแก่เพื่อนครูเมื่อพบปัญหา ในการปฏิบัติงาน	4.85	0.42	มากที่สุด
6. ผู้บริหารหรือครูมีการติดตามผลเมื่อเพื่อนครูนำข้อเสนอแนะ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.86	0.39	มากที่สุด
7. บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อ วิชาชีพ	4.85	0.38	มากที่สุด
8. ผู้บริหารหรือครูมีเจตคติทางบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน	4.90	0.31	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.86	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.86$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีเจตคติทางบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.89$) และ

ข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูให้การช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยวิธีสังเกต การสอน ($\bar{X} = 4.82$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โครงสร้างสนับสนุน ชุมชน

ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	n =147		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีกรรมการชุมชนที่มีจริยธรรมและมีการ บริหารจัดการชุมชนที่ดี	4.85	0.37	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	4.83	0.38	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร	4.88	0.34	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการตรวจสอบติดตามการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง	4.85	0.39	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง	4.87	0.37	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการประยุกต์การดำเนินงานตามความจำเป็น และบริบท	4.90	0.31	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.86	0.36	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.86$) และเมื่อ วิเคราะห์รายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการ ประยุกต์การดำเนินงานตามความจำเป็น ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการ สื่อสารแบบกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.88$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.83$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

สภาพการดำเนินงานชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนบนพื้นที่สูงและ ทุรกันดาร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการสนับสนุนและ การเป็นผู้นำร่วมกัน	ระหว่างกลุ่ม	3.298	2	1.649	.319	.728
	ภายในกลุ่ม	745.421	144	5.177		
	รวม	748.719	146			
2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและ ประยุกต์ใช้ความรู้	ระหว่างกลุ่ม	.143	2	.072	.651	.523
	ภายในกลุ่ม	15.733	144	.110		
	รวม	15.876	146			
3. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยม ร่วมกัน	ระหว่างกลุ่ม	.201	2	.101	.732	.483
	ภายในกลุ่ม	19.796	144	.137		
	รวม	19.997	146			
4. ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	.155	2	.078	.809	.448
	ภายในกลุ่ม	13.818	144	.096		
	รวม	13.973	146			
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.046	2	.023	.209	.812
	ภายในกลุ่ม	16.040	144	.111		
	รวม	16.087	146			
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.030	2	.015	.179	.836
	ภายในกลุ่ม	12.022	144	.083		
	รวม	12.052	146			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.309	2	.155	404	.669
	ภายในกลุ่ม	54.772	143	.383		
	รวม	55.081	145			

จากตาราง 11 พบว่า แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

สภาพการดำเนินงาน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของโรงเรียนบน พื้นที่สูงและทุรกันดาร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการสนับสนุนและ การเป็นผู้นำร่วมกัน	ระหว่างกลุ่ม	25.155	2	12.577	2.503	.085
	ภายในกลุ่ม	723.565	144	5.025		
	รวม	748.719	146			
2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน และประยุกต์ใช้ความรู้	ระหว่างกลุ่ม	.374	2	.187	1.723	.182
	ภายในกลุ่ม	15.503	144	.108		
	รวม	15.876	146			
3. ด้านวิสัยทัศน์และ ค่านิยมร่วมกัน	ระหว่างกลุ่ม	.204	2	.102	.741	.479
	ภายในกลุ่ม	19.793	144	.137		
	รวม	19.997	146			
4. ด้านการมีเงื่อนไขที่ สนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	.287	2	.143	1.508	.225
	ภายในกลุ่ม	13.686	144	.095		
	รวม	13.973	146			

ตาราง 12 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน						
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของโรงเรียนบน พื้นที่สูงและทูลกันดาร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
5. ด้านการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.229	2	.114	1.038	.357
	ภายในกลุ่ม	15.858	144	.110		
	รวม	16.087	146			
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุน ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.382	2	.191	2.355	.099
	ภายในกลุ่ม	11.670	144	.081		
	รวม	12.052	146			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.665	2	.833	2.229	.111
	ภายในกลุ่ม	53.416	143	.374		
	รวม	55.081	145			

จากตาราง 12 พบว่า แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทูลกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพการดำเนินงาน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของโรงเรียนบน พื้นที่สูงและทุรกันดาร	วุฒิการศึกษา				t	Sig. (2-tailed)
	ปริญญาตรี (\bar{X}) (S.D.)		ปริญญาโท (\bar{X}) (S.D.)			
1. ด้านการสนับสนุนและ การเป็นผู้นำร่วมกัน	4.818	0.324	4.951	0.123	3.562	0.001
2. ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ ความรู้	4.831	0.381	4.958	0.161	2.825	0.005
3. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยม ร่วมกัน	4.816	0.429	4.945	0.180	2.548	0.012
4. ด้านการมีเงื่อนไขที่ สนับสนุน	4.836	0.341	4.937	0.222	2.139	0.034
5. ด้านการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างบุคคล	4.822	0.380	4.958	0.173	2.955	0.004
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุน ชุมชน	4.845	0.308	4.909	0.238	1.273	0.205
ภาพรวม	4.828	0.344	4.943	0.153	2.787	0.006

จากตาราง 13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทสรุป

จากการวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยลำดับหัวข้อดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 147 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นครู จำนวนทั้งสิ้น 130 คน คิดเป็นร้อยละ 88.4 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นผู้บริหาร จำนวนทั้งสิ้น 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นรักษาราชการแทนผู้บริหาร มีจำนวนทั้งสิ้น 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 98 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวนทั้งสิ้น 49 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในระดับ 5-10 ปี ทั้งสิ้น 65 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มี

อายุน้อยกว่า 5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 57 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในระดับมากกว่า 10 ปี จำนวนทั้งสิ้น 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0

2. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน และประยุกต์ใช้ความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

2.1 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีส่วนสำคัญในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูเพื่อพัฒนาโรงเรียน

2.2 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้ สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการสร้างพันธะสัญญาร่วมกันจะปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.3 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับผู้เรียนที่หลากหลาย รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู เช่น การจดบันทึก กระดานสนทนา เว็บไซต์และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีการนำแนวทางที่ได้จากการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

2.4 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรแบบไม่เป็นทางการเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา รองลงมา ผู้บริหารหรือครูเคารพและให้ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีภาระงานที่เหมาะสมตามเกณฑ์ภาระงานที่กำหนด

2.5 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูมีเจตคติทางบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูให้การช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยวิธีสังเกตการสอน

2.6 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โครงสร้างสนับสนุน

ชุมชน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการประชุมการดำเนินงานตามความจำเป็น รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1

3.1 ผลการเปรียบเทียบ สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้มีประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 จากการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 ในด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ครูทุกคน คือ ผู้เรียนซึ่งเรียนรู้จากผู้ร่วมงานซึ่งกันและกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำเสนอผลการดำเนินการ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพิ่มขีดความสามารถของสถานศึกษา เปรียบเทียบกับโรงเรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ผู้นำทางนวัตกรรมและการวิจัย ให้ความสำคัญและส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรร่วมกันนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ผลงานของครู นักเรียน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุน ให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยผ่านกระบวนการปรึกษาหารือพูดคุยในประเด็นของ การศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการสังเกตการณ์ร่วม มีการนำแนวคิดและข้อมูล สารสนเทศที่ทันสมัยมาปรับเปลี่ยน นำมาใช้แก้ปัญหาและตอบโจทย์ ความต้องการของ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้ เป็นอย่างดั่งนั้น ฝ่ายบริหารอันประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนต้องมอบความไว้วางใจให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการเป็น ผู้นำ มีอำนาจ และการตัดสินใจร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ซึ่งทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สู่อารมณ์ในศตวรรษที่ 21

1.2 จากการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง จุลลีย์ ตรีชะโคตร (2557) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการความรู้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและแนวปฏิบัติ มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ การประมวลความรู้ การเข้าถึงความรู้ ระบบจัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาวิชาชีพการร่วมตระหนักถึงสิ่งสำคัญของ บุคคลและองค์กร สมาชิกทุกคนไม่เพียงแต่ได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ แต่จะมีส่วนร่วมในการนำวิสัยทัศน์เหล่านั้นไปใช้หลักการตัดสินใจเกี่ยวกับการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้อันผู้เรียนในโรงเรียนโดยลักษณะสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ การมุ่งเน้นการเรียนรู้อันผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีบรรทัดฐานในตัวเองกำหนดพฤติกรรม ที่สำคัญ คือ การตระหนักรู้ของตนเองการวิเคราะห์ตนเอง การสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งผลการปฏิบัติงานนั้นเป็นผลมาจากข้อตกลงร่วมของสมาชิกทุกคน

1.3 จากการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัญหาการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนนำกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนอย่างไม่ต่อเนื่อง จึงก่อให้เกิดสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการสร้างองค์ความรู้ การประมวลความรู้ การเข้าถึงความรู้ ระบบจัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาวิชาชีพสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง การสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนอนุบาลลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

1.4 จากการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารควรจัดสรรด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การมีใจมุ่งมั่นในการพัฒนาการทำงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารและครูมีเวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูสำหรับการพัฒนาโรงเรียนทั้งในและนอกเวลาราชการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ทองทวียิ่งยศ (2560) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมรสสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

1.5 จากการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารและครูควรจัดเวลาให้คำปรึกษาแก่เพื่อนครูเมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาสมาชิกเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่การจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สร้างบรรยากาศที่เป็นพื้นที่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ครูผู้สอนร่วมกันสร้างบรรยากาศที่เป็นพื้นที่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบนำตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการเผยแพร่ในหน่วยงานหรือสถาบันที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) มีจุดเน้นของการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพบนพื้นฐานของประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติเป็นการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณของความเป็นครู คือ การเรียนรู้เพื่อรู้จักตนเอง รู้จักผู้เรียนที่มากกว่าความรู้แต่กลับเป็นความเป็นมนุษย์ความฉลาดทางอารมณ์ และการเรียนรู้

เพื่อความเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557)

1.6 จากการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 ในด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โครงสร้างสนับสนุนชุมชน เจือจางที่ช่วยผดุงความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสนับสนุนปัจจัยแวดล้อมในเชิงบวก ทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารชุมชนที่ดีมีคุณภาพ ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สมบูรณ์ จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความมีระเบียบ เรียบร้อย บรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555, หน้า 139) กล่าวว่า โครงสร้างสนับสนุนชุมชนจะสนับสนุนให้เกิดชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพและคงอยู่ ได้แก่ การอยู่ร่วมกันแบบกัลยาณมิตรระหว่างผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติการ เน้นปฏิบัติงานแบบทีมงาน จัดสรรปัจจัยสนับสนุนการทำงานแบบชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญกำลังใจ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557)

2. จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

2.1 จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 จำแนกตามลักษณะตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน พบว่า ด้านการสนับสนุนและการเป็น ผู้นำร่วมกัน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารหรือครูมีส่วนร่วมในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ผู้บริหารหรือครูยอมรับการตัดสินใจของกันและกัน หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชน มีโครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์สอดคล้องกับ กุลชนกนันท์ ธนโชติกิจเอื้อกุล (2563) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 จำแนกตามประเภทการปฏิบัติงาน

3.1 จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 จำแนกตามประเภทการปฏิบัติงานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารหรือครูมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาโรงเรียนทั้งในและนอกเวลาราชการ ซึ่งสอดคล้องกับ บัญญัติ ลาภบุญ (2562) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาประเภทการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

4.1 จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล แตกต่างกันไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู เช่น การจดบันทึก กระดานสนทนา เว็บไซต์ ส่งผลให้การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันไป มีความสอดคล้องกับ ปรีศนา วิโนสุยะ (2561) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทาง

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก

4.2 จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้าง สนับสนุนชุมชนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาและแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อเป็นพลังในการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพ ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะส่งผลให้การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นาน เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน มีความสอดคล้องกับ นาถลดา บุษบงค์ (2563) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นาน เขต 1 มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน

1.1 สถานศึกษาสร้างสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรมีการนำแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยมาปรับเปลี่ยน นำมาใช้แก้ปัญหาและตอบโต้ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน

2.1 สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

3. จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

บนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ดาร เป็นรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญว่า มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ ดังนั้น ผู้นำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบฯ จากคู่มือการใช้รูปแบบฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหา ก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทำให้สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร์ ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

กระทรวงการคลัง. (ม.ป.ป.). **ประกาศ เรื่อง สำนักงานในพื้นที่พิเศษประจำปีการศึกษา**

พ.ศ. 2558. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2564, จาก <http://eticket.finance.oop.cmu.ac.th/demoweb/?q=th/node/10897>.

กัสมัสส์ อาแด. (2561). **การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัย**

ปฏิบัติการแบบร่วมมือร่วมพลัง ในโรงเรียนประถมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

กุลชนกนันท์ ธนโชติกิจเกื้อกุล. (2563). **รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ**

**ยุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ,
11(1), 103–118.**

เกรียงไกร เจริญพานิช. (2549). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ สถาบันราชภัฏ**

เพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

จุลลี ศรีษะโคตร. (2557). **บรรยากาศของคณาจารย์ที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู**

ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2558). **ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.** กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ธานีฤทธิ์ ศิลป์จารุ. (2557). **การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.**

กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์พรีนทร์.

นันท์ภักดิ์ ชัยสงคราม. (2561). **การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการศึกษา**

**ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.
ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.**

นาถลดา บุษบงศ์. (2563). **สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขต**

**พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์, บุรีรัมย์.**

นิเรก ทอมรส. (2548). **การบริหารงานวิชาการโรงเรียนกัณดาร ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย**

**สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.**

- บัญญัติ ลาภบุญ. (2562). **สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5).** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปริศนา วิโนสุยะ. (2561). **การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ปิยะพร วงษ์อุดม. (2559). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พีระพร รัตนากีรดี. (2563). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุขเมตติกุล. (2557). **กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร. วารสาร OJED, 9(3), 392-406.**
- เรวดี ชัยเชาวรัตน์. (2558). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกรณีศึกษาโรงเรียนแม่ตะไคร้ อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่.** งานนิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). **โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. วารสารวิทยาบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(1), 93-102.**
- วาสนา ทองทวียิ่งยศ. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

- วิเชียร ไชยบัง. (19 มีนาคม 2560). **PBL อย่างโรงเรียนนอกกะลา**. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2564, จาก http://lamplaimatpattanaschool.blogspot.com/2012/07/blog-post_21.html.
- วิหุล ทาชา. (2559). **การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งเพื่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: กรณีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน**. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ด., มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1. (2562). **กลุ่มนโยบายและแผน**. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2564, จาก <http://www.ednan1.go.th/plannan1/>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1. (2564). **ข้อมูลสารสนเทศปี 2564**. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2564, จาก <https://sites.google.com/ednan1.go.th/2563/%E0%B8%9B-2564>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559ก). **แนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทย ในปี พ.ศ. 2573**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559ข). **สถิติการศึกษาของประเทศไทยปีการศึกษา 2559-2560**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). **อภิวัดณ์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- สุภัทรา สภาพัตต์. (2562). **การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). **รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล**. วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- Bulkley, K. E. and Hicks, J. (2005). Managing community: Professional Community in Charter Schools Operated by Educational Management Organizations. **Educational Administration Quarterly**, 41(2), 306-348.

- Cibulka, J. and Nakayama, M. (2000). **Practitioners' Guide to Learning Communities. Creation of High-Performance Schools through Organizational and Individual Learning.** Washington, DC.: National Partnership for Excellence and Accountability in Teaching.
- DuFour, R. (2004). What is a Professional Learning Community?. **Schools as Learning Communities**, 8(61), 6–11.
- DuFour, R. (2007). Professional Learning Communities: A Bandwagon, an Idea Worth Considering, or Our Best Hope for High Levels of Learning?. **Middle School Journal (J1)**, 39(1), 4–8.
- DuFour, R. and Eaker, R. (1998). **Professional learning communities at work: Best Practices for enhancing student achievement.** Alexandria, VA: National Educational Service.
- Hord, S. M. (1997). **Professional Learning Communities: Communities of Inquiry and Improvement.** Austin: Southwest Educational Development Laboratory.
- Hord, S. M. (2010). **Professional learning communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement** (2nd ed.). Washington DC: Southwest Educational Development Laboratory.
- Likert, R. (1961). **New Pattern of Management.** New York: McGraw-Hill.
- Senge, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization.** New York: Doubleday.
- Sergiovanni, T. (1994). **Building community in schools.** San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Stoll, L., and Louis, K. S. (2007). Professional learning communities: Elaborating new approaches. In Stoll, L. & Louis, K.S. (Eds.), **Professional learning communities: Divergence, depth, and dilemmas**, (pp. 1–14). Berkshire, England: Open University Press.
- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M. and Thomas, S. (2006). Professional Learning Communities: A Review of the Literature. **Journal of Educational Change**, 7, 221–258.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษระ จตุพร อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นางสาวสายรุ้ง เสมอ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านน้ำตวง
3. นายชาติชาย ทนะขว้าง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทุรกันดารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะในขอบเขตของทางวิชาการ เพื่อการศึกษาในครั้งนี้อย่างเดียว ผู้วิจัยมิได้มุ่งศึกษาโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาโดยภาพรวม คำตอบของท่านจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น ในการตอบแบบสอบถามจึง ขอความกรุณาจากท่านตอบให้ครบทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกฤษณา แซ่เล่า

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ตำแหน่ง

() ผู้บริหาร

() ศึกษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน

() ครู

3. ระดับการศึกษา

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

() น้อยกว่า 5 ปี

() 5-10 ปี

() มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

คำชี้แจง: ท่านคิดว่ามีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการส่งเสริมการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรจะเป็นในระดับใดโปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องรายการที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และทุรกันดาร์	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน						
1	มีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน					
2	มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
3	ยอมรับการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา					
4	เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูเพื่อพัฒนาโรงเรียน					
5	มีส่วนร่วมในการพัฒนางานที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้					
6	โรงเรียนมีการกำหนดผู้รับผิดชอบตามสายงานอย่างชัดเจน					
7	ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน					
8	โรงเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของท่านอย่างต่อเนื่อง					
9	มีส่วนสำคัญในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และทูลกระหม่อม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10	สนับสนุนการทำงานของผู้บังคับบัญชาที่มีความมุ่งมั่นและกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาโรงเรียน					
ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้						
11	การพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องเช่น อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น					
12	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาการเรียนการสอน					
13	โรงเรียนจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาโรงเรียน					
14	การนำแนวทางที่ได้จากการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
15	มีการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
16	มีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับผู้เรียนที่หลากหลาย					
17	มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
18	โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู เช่น การจดบันทึก กระดานสนทนา เว็บไซต์ เป็นต้น					
19	นำองค์ความรู้เดิมที่มีการจัดเก็บในฐานข้อมูลของโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และทุรกันดาร์	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน						
20	การตระหนักถึงความสำคัญของเพื่อนร่วมงาน					
21	มีความเอื้ออาทร ห่วงใยซึ่งกันและกันในการ ปฏิบัติงาน					
22	เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานจะได้รับความช่วยเหลือ จากเพื่อนร่วมงานเสมอ					
23	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการ กำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
24	มีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันคือการมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ					
25	นำรูปแบบการเรียนการสอนที่ร่วมกันกำหนดไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน					
26	การสร้างพันธะสัญญาร่วมกันจะปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้					
27	สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้ ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้					
28	กำหนดภาพความสำเร็จร่วมกันของโรงเรียน					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	กฤษณา แซ่เล่า
วัน เดือน ปี เกิด	18 สิงหาคม 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดน่าน
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2560 ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, อุดรดิตถ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	99 หมู่ 6 ตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110
ผลงานตีพิมพ์	กฤษณา แซ่เล่า (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2565). สภาการ ดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงและ ทुरกันดารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 25-36). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

